

”Strategisk Ramme for Danmarks deltagelse i EU’s udviklingssamarbejde”

SYNTESE

Denne syntese angiver hovedelementerne i den kommende strategiske ramme for Danmarks deltagelse i EU’s udviklingssamarbejde. Den strategiske ramme understøttes af et større analysearbejde af EU’s udviklingssamarbejdet, der forestås af DIIS. Syntesen vedlægges et mere udbygget oplæg til elementer, der vil indgå i den strategiske ramme.

Formål og overordnet vision:

Formålet med den ”Strategiske Ramme for Danmarks deltagelse i EU’s udviklingssamarbejde” er at etablere et strategisk grundlag for samarbejdet med EU på udviklingsområdet. Danmark ønsker et mere fokuseret samarbejde med og gennem EU på udviklingsområdet samt et styrket samarbejde mellem EU’s medlemslande. Den Strategiske Ramme skal fastlægge EU’s komparative styrker og svagheder og skærpe det danske fokus på, hvor et styrket EU-samarbejde skaber merværdi. Den strategiske ramme vil således udpege de områder, hvor EU’s udviklingsdagsorden vurderes at kunne flyttes i lyset af de politiske realiteter og medlemslandenes interesser, og hvor Danmark realistisk set bedst kan gøre sin indflydelse gældende.

EU har siden Lissabon-traktatens ikrafttræden været udfordret af en omstændelig arbejdsdeling mellem EU’s institutioner, hvor der ikke altid er en fælles forståelse om de kort- og langsigtede målsætninger. Derudover er EU’s udviklingspolitik baseret på konsensus mellem medlemslandene – både på det udviklingspolitiske niveau samt i det konkrete udviklingssamarbejde – og EU’s koordinerende rolle kræver også en høj grad af velvillighed fra medlemslandene. Den Strategiske Ramme vil fastlægge, hvordan Danmark kan skubbe på for en bedre koordination og samarbejde i EU, og hvordan Danmark kan drive og understøtte EU’s udviklingspolitiske mål.

Prioritetsområder

Den strategiske ramme vil fokusere på en række prioritetsområder, hvor Danmark og EU har sammenfaldende interesser, og hvor der samtidig er en klar komparativ fordel ved at arbejde gennem EU. Centrale områder vil være den rettighedsbaserede tilgang til udvikling, den grønne vækst dagsorden samt samarbejdet med skrøbelige stater – områder hvor indsatsen gennem EU vil supplere og styrke danske bilaterale aktiviteter.

Den rettighedsbaserede tilgang til udvikling

Det er en dansk prioritet at styrke den rettighedsbaserede tilgang til udvikling i EU’s udviklingssamarbejde. I EU anerkendes den rettighedsbaserede tilgang til udvikling, men der er i den Fælles Udenrigstjeneste og Kommissionen usikkerhed om, hvordan tilgangen reelt integreres i politikker og retningslinjer. Danmark har udviklet retningslinjer til, hvordan en rettighedsbaseret tilgang til udvikling kan indgå i politikdialog og programmering, og Danmark kan derfor spille en særlig rolle ved at bistå med bl.a. implementeringen af EU’s handlingsplan for menneskerettigheder og demokrati samt EU’s civilsamfundsstrategi. Den Strategiske Ramme vil derfor fastlægge, hvordan redskaberne fra en rettighedsbaseret tilgang til udvikling kan anvendes i bl.a. programmeringen af EU’s bistand, og hvordan Danmark kan bidrage til at sikre tilstedeværelsen af den nødvendige kapacitet til udrulningen af rettighedstilgangen i EU. Inddragelse af civilsamfundet og de sociale partnere i arbejdet med rettigheder vil stå centralt, især på landeniveau.

Grøn vækst og omstilling

Grøn vækst og omstilling til en grøn økonomi er en central del af EU's vækststrategi mod 2020 og et væsentligt indsatsområde i EU's udviklingspolitik. EU har den nødvendige finansielle størrelse og bredde for at kunne løfte ressourcetunge initiativer inden for grøn vækst, klima og energi. Den Strategiske Ramme vil bl.a. behandle, hvordan EU og Danmark på landeniveau kan føre politisk dialog omkring grøn omstilling samt bidrag til opbygning af institutioner og udvikling af kapacitet til at håndtere eksempelvis klimaforhandlinger og kommercielle forhandlinger om naturressourcer. Der vil blive anlagt en holistisk tilgang til arbejdet med grøn vækst, hvor EU's energi-, ressource- og miljøpolitikker understøtter fødevarerikkerheden i verdens udviklingslande.

Skrøbelige stater

Den Strategiske Rammes behandling af EUs rolle i skrøbelige stater vil indeholde et bredt spektrum af instrumenter inden for krisestyring, udvikling, humanitær bistand, diplomati og stabilisering. Mange konflikter og skrøbelige situationer er grænseoverskridende, og EU har med sin globale tilstedeværelse yderligere klare fortrin og kan udvikle integrerede regionale strategier og tilgange. Gennem EU kan medlemslandene fordele risikoen og byrden ved integrerede og multidimensionale indsatser i konfliktramte og skrøbelige lande. Det vil også blive undersøgt, hvordan EU's indsatser kan supplere og understøtte andre internationale processer, som *New Deal/International Dialogue*. Arbejdet vil også have et særligt øje for, om Danmark kan bidrage til at nedbryde silotænkningen mellem EU's forskellige udenrigsinstrumenter, som er en hindrende faktor i arbejdet i skrøbelige stater.

Danske påvirkningskanaler og instrumenter

Danmark har en klar interesse i at bringe EU-samarbejdet dybere ind i vores egen udviklingspolitik – både på tværs af sektorer og i forhold til vores egne bilaterale og multilaterale indsatser. Derfor giver det mening at indtænke EU-samarbejdet mere strategisk - både når vi udvikler vores politikker, når vi programmerer vores bistand, og når vi implementerer vores aktiviteter. Dette forudsætter dog, at Danmark er i stand til at påvirke EU's processer, procedurer og implementering. Den Strategiske Ramme vil fastlægge, hvordan danske ressourcer kan fokuseres og sikre mest mulig indflydelse. Blandt andet skal det undersøges, om Danmark opnår mere indflydelse ved at opprioritere bl.a. dialogen på landeniveau, sekundering af medarbejdere til strategiske indsatsområder og i stedet nedprioritere deltagelse i bl.a. EU's forvaltningskomitéer.

Den strategiske ramme skal også fastlægge, hvordan Danmark kan bidrage til en styrket arbejdsdeling og synergi blandt EU-landene, herunder via fællesprogrammering af EU's udviklingsindsatser og tættere koordination af budgetstøtteinstrumenterne og tilhørende kriterier. Ved at forbedre koordinationen og arbejdsdelingen mellem EU og medlemslandene vil transaktionsomkostningerne kunne mindskes betydeligt for partnerlandene. Rammen skal også behandle, hvordan der kan opnås øget synergi mellem udviklingsbistanden og andre overordnede politiske interesser og hensyn, f.eks. indenfor handel, klima og sikkerhed, ligesom det også vil blive overvejet, om samarbejde med EU kan styrkes på det analytiske niveau mhp. fælles EU-forståelse af udfordringerne på landeniveau.

Princippet om politikkohærens for udvikling (PCD) vil også indgå i den Strategiske Ramme. EU har med Lissabontraktaten forpligtet sig til at sikre, at europæisk lovgivning og politikker, der påvirker udviklingslandene, arbejder i samme retning og understøtter målene for udviklingssamarbejde. Danmark vil derfor indtage en aktiv linje i forhold til EU's institutionelle behandling af PCD, bl.a. i forbindelse med en mere systematisk inddragelse af udviklingshensyn i konsekvensanalyser af EU-lovforslag og udvikling af den lokale dialog i partnerlande om PCD. Det er imidlertid klart, at Danmark vil være afhængig af at skabe tætte alliancer med mange forskellige parter for at kunne forfølge denne dagsorden på en effektiv og sammenhængende måde. Det gælder ikke kun i EU og de forskellige Rådsformationer og Generaldirektorater, men også i Danmark, hvor samarbejdet mellem de forskellige ministerier vil stå centralt.